

A un pas de desaparèixer

Un total de 84 animals són en perill d'extinció als Països Catalans, segons els catàlegs de fauna amenaçada de les administracions catalana, valenciana, balear i aragonesa. La Generalitat de Catalunya ha presentat un decret que en declara dotze ja extingides i obre la porta a ambiciosos plans de recuperació i reintroducció.





MARC GALVEZ

El 25 d'abril va nàixer als Pirineus (reserva de Boumort) el primer poll de voltor negre en cent anys, el temps que feia que s'havia extingit a Europa.

En perill d'extinció

El Departament de Medi Ambient de Catalunya proposa, al nou catàleg de fauna amenaçada, una llista de 12 espècies extingides i 72 més en perill d'extinció. Sumades a les que protegeixen el País Valencià, les Balears i l'Aragó, convivim amb 84 animals en risc de desaparèixer.

El govern de Catalunya aprovarà per decret un catàleg renovat de fauna amenaçada que detalla la llista de les 84 espècies que es consideren en perill d'extinció (de fet, n'hi inclou 12 d'extintes), a més d'una segona relació de 175 "espècies vulnerables" als ecosistemes del

Principat, i un tercer annex amb les 277 espècies o subespècies que gaudeixen d'alguna mena de protecció però no s'han inclòs al catàleg. La llista catalana d'espècies en perill d'extinció, amb 84 entrades, és molt ambiciosa si la comparem amb la del País Valencià, que només en té 22, o

les de les Illes Balears i l'Aragó, que només ressenyen 11 espècies a punt d'extingir-se cadascuna. Algun dels experts consultats suggereix que la llista és, fins i tot, "massa ambiciosa: moltes espècies per a poder assolir bons resultats". Per contra, els experts en biodiversitat marina, com el professor de l'Institut de Ciències del Mar (ICM-CSIC) Josep Maria Gili (premi Medi Ambient 2010 IEC-Caixa Sabadell), opinen que el catàleg talla curt pel que fa a la fauna marina (vegeu pàgina 56).

Curiosament, el catàleg català no inclou espècies que les llistes d'atenció preferent del País Valencià o de les Illes encara mantenen, com ara la llúdriga (tot i que els valencians reconeixen que també es va recuperant força de pressa), l'oroval (*Ardeola ralloides*, un ocell que tant al sud com a les Illes consideren en perill) i la baldriga cendrosa (*Calonectris diomedea*) i l'arpetlot de marjal (*Circus*

aeroginosus), dos ocells que el catàleg valencià, del juliol del 2005, també considera a punt de desaparèixer.

Més curiós encara és observar les coincidències entre la fauna (considerada oficialment) amenaçada a tots els territoris, incloent-hi la Franja de Ponent, perquè només el bitó comú (*Botaurus stellaris*) és inclòs als quatre catàlegs implicats. Si ens fixem només en les llistes de Catalunya, el País Valencià i les Illes, tres espècies més serien entre l'espasa i la paret a tot arreu: el rat-penat de peus grans (*Myotis capaccinii*), la fotja banyuda (*Fulica cristata*) i el morell xocolater, conegut també per roget i parda, a més del nom científic d'*Aythya nyroca* (totes les espècies considerades en perill d'extinció a la proposta catalana o als catàlegs valencià, balear i aragonès són a la taula que comença a la pàgina 52).

Cada espècie té dificultats singulars que en permeten la supervivència –com ha passat amb la llúdriga– o la situen en el punt de mira –com passa amb la fotja banyuda. Juan Jiménez, cap del servei de Biodiversitat de la Conselleria de Medi Ambient de la Generalitat Valenciana, explica que la fotja banyuda es va extingir completament al País Valencià i s'ha anat recuperant “a partir d'ous provinents del Marroc”, però té el problema que hiverna al mateix temps i als mateixos indrets que la fotja comuna. Com que la caça de la comuna és permesa, “se'n moren moltes de banyudes per trets, perquè és pràcticament impossible de distingir-les”. Per això, i malgrat els programes de reintroducció, “apareixen i desapareixen; a Catalunya també en queden poques o no cap i a s'Albufera de Mallorca, com que la caça no hi és permesa, és l'únic lloc on van millor”, segons Jiménez.

La proposta de Catalunya. El cap del servei de Protecció de la Fauna, Flora i Animals de Companyia del departament català de Medi Ambient i Habitatge, Jordi Ruiz, afirma que l'objectiu del catàleg és “endreçar els diversos nivells de protecció que hi havia fins ara en una llista única i protegir totes aquelles espècies que tinguin dificultats, mitjançant criteris

objectius i curosos”. La llista d'espècies incloses fins ara era el resultat d'un cúmul de legislacions i calia actualitzar-la. “Abans alguns grups, com els mamífers i els ocells, mereixien molta atenció, però els peixos quedaven en un segon pla i no es protegien els invertebrats. Ara hi ha més de 150 invertebrats –insectes, crustacis o escorpins– a la llista d'animals en perill d'extinció i la de vulnerables, amb la qual cosa explicitem si es poden capturar o no sota risc de multa.” Perquè, segons el nivell de protecció que s'estableix, es poden imposar multes d'una mena o d'una altra.

El naturalista i ex-director de la Fundació Territori i Paisatge Jordi Sargatal considera que el catàleg és “francament millorable”, però coincideix amb Jordi Ruiz que s'ha de protegir la fauna més petita i vulnerable: “A Catalunya hem fet les coses bé quant a la gran fauna, però fa molt temps que no veiem libèl·lules, cuques de llum o llangardaixos grossos. Si mirem espècies emblemàtiques com ara la cigonya, el voltor o el trençalòs, el cens ha pujat molt, però el rat-buf [rata d'aigua] ha baixat molt

(als Aiguamolls de l'Empordà n'era ple) i el turó també va desaparèixer. Ens hauríem de dedicar a la microfau-na que, en el fons, és la base de tot.”

Efectivament, el nou catàleg proposat per la Generalitat de Catalunya considera en risc d'extingir-se un bon nombre de libèl·lules, la rata d'aigua i el turó, però no les cuques de llum ni els llangardaixos.

Els catàlegs valencià i balear, en canvi, no inclouen en aquest nivell de protecció gaires invertebrats ni la rata d'aigua, per bé que en tots dos territoris podrien ser considerades espècies destacades: a l'Albufera de València, la rata d'aigua era molt comuna, i, a les Illes, hi ha un bon nombre d'invertebrats, uns 250, que són endèmics, únics. En algunes coves litorals s'han trobat crustacis adaptats al medi cavernícola, la majoria cecs, que aquí han evolucionat diferentment d'uns altres llocs. En concret, el 65% de les espècies de la família dels *Tenebrionidae* (*Coleoptera*) de les Balears són endemismes. La cova de Na Boixa (Felanitx, Mallorca) o la des Burri (a l'illa de Cabrera) són dos d'aquests paradisos de fosca biodiversitat.



EL TEMPS

El bitó comú és l'única espècie considerada “en perill d'extinció” per totes les administracions del territori: les de Catalunya, País Valencià, Illes Balears, Aragó i Catalunya Nord.

Espècies en perill d'extinció

Tots els animals inclosos als catàlegs de fauna amenaçada de Catalunya (proposta), País Valencià, illes Balears i Aragó.





1. *Belgrandia Marginata*
2. *Margaritifera auriculada*
3. *Melanopsis tricarinata*
4. *Vertigo angustior*
5. *Vertigo moulinsiana*
6. Corn marí
7. *Theodoxus velascoi*
8. Clòtxina de riu
9. *Coenagrion hastulatum*
10. *Gomphus graslini*
11. *Leucorrhinia pectoralis*
12. *Macromia splendens*
13. *Onychogomphus costae*
14. *Orthetrum nitidinerve*
15. *Somatochlora metallica*
16. *Sympetrum pedemontanum.*
17. *Sympetrum vulgatum*
18. Llagost-pedra de romani
19. Saltiretjo alpi
20. Somereta del Montsant
21. Llagost-pedra de timoneda

22. Saga
23. *Stenostoma rostratum*
24. *Iberodorcadion suturale*
25. *Cylindera germanica*
26. Escorpi cec
27. Cranc de riu
28. Llamprea de mar
29. Madrilleta
30. Madrilleta del Xúquer
31. Fartet
32. Samaruc
33. Espinós
34. Cavilat
35. Llopet de riu
36. Bavosa de riu
37. Tritó del Montseny
38. Ferreret
39. Tortuga mediterrània
40. T. d'estany
41. T. Careta
42. Llangardaix

43. Sargantana pallaresa
44. Sargantana aranesa
45. Martinet ros
46. Morell xocolater
47. Gall fer
48. Baldriga balear
49. Baldriga cendrosa
50. Ocell de tempesta
51. Bitó
52. Milà reial
53. Voltor negre
54. Trencalòs
55. Arpella pàl·lida
56. Arpella de marjal
57. Àguila cuabarrada
58. Xoriguer petit
59. Sisó
60. Xurra
61. Ganga
62. Alosa becuda
63. Terrerola

64. Mallerenga de bigotis
65. Trencà
66. Corriol pit-roig
67. Repicatalons
68. Rosseta
69. Fotja banyuda
70. Cuaenlirat
71. Ocell cua-roja
72. Ànec capblanc
73. Gavina corsa
74. Rat-penat de peus grans
75. R. de Bechstein
76. R. de bigotis petit
77. R. orellut alpi
78. R. de ferradura mitjana
79. Rata d'aigua
80. Turó europeu
81. Lluàdriga
82. Ós bru
83. Llop
84. Vell marí

En color roig s'indica el territori on l'espècie es considera "en perill d'extinció"

NOM CIENTÍFIC	NOM POPULAR	CATALUNYA	PAÍS VALENCIÀ	ILLES BALEARS	ARAGÓ
INVERTEBRATS					
Mol-luscs			680-1.080 p.		
Belgrandia marginata					
Margaritifera auricularia	Margarita auriculada				
Melanopsis tricarinata					
Vertigo angustior					
Vertigo moulinsiana					
Charonia lampas lampas	Corn marí				
Theodoxus velascoi					
Unio elongatulus	Petxínot, clòtxina de riu				
ODONATS					
Coenagrion hastulatum					
Gomphus graslinii					
Leucorrhinia pectoralis					
Macromia splendens					
Onychogomphus costae					
Orthetrum nitidinerve					
Somatochlora metallica					
Sympetrum pedemontanum					
Sympetrum vulgatum					
ORTOPTERS					
Acinipe eulaliae	Llagost-pedra de romani				
Bohemanna frigida	Saltiretjo alpi				
Steropleurus panteli	Somereta del Montsant				
Prionotropis flexuosa	Llagost-pedra de timoneda				
Saga pedo	Saga				
COLEÒPTERS					
Stenostoma rostratum					
Iberodorcadion suturale					
Cylindera germanica ssp. Catalonica					
ARÀCNIDS					
Belisarius xambeui	Escorpi cec				
CRUSTACIS					
Austroptamobius pallipes	Cranc de riu				
VERTEBRATS					
PEIXOS					
Acipenser sturio*	Esturió	Extint			
Petromyzon marinus	Llamprea de mar				
Chondrostoma arcasii (= Rutilus arcasii)	Madrilleta				
Chondrostoma arrigonis	Madrilleta del Xúquer				
Aphanius iberus	Fartet				
Valencia hispanica	Samaruc				
Gasterosteus gymnurus (= G. aculeatus)	Espinós, punxoset				
Cottus hispaniolensis	Cavilat				
Cobitis paludica	Llopet de riu				
Biennius fluviatilis	Bavosa de riu				
AMFIBIS					
Calotriton amoldi (= E. asper pb. Montseny)	Tritó del Montseny				
Alytes muletensis	Ferreret				

Ecosistemes amenaçats. De la mateixa manera que aquestes coves han resultat hàbitats sorprenentment rics pel difícil accés dels humans, alguns altres ecosistemes perillan per l'efecte antròpic –o pels canvis en els usos del sòl.

Actualment, les espècies en extinció –i les vulnerables– també es poden classificar per l'hàbitat amenaçat on fan niu. Jordi Ruiz en destaca tres. “En ambients de muntanya alpins i subalpins, algunes espècies poden resultar afectades pel canvi climàtic i per l'arribada d'humans: la perdiu blanca, el gall fer i algunes sargantanes en serien víctimes.”

Als conreus del secà de ponent hi habiten ocells de noms tel·lúrics com la xurra, la ganga o el sisó que corren el perill de perdre's amb el regadiu. “Els ocells de zones estepàries són amenaçats per la transformació dels ambients eixuts”, diu Ruiz. Ací, afegeix, “s'acumulen més riscos per a les espècies de cinglera, com l'àguila cuabarrada, que també té dificultats per a sortir-se'n”.

Un tercer ecosistema, en aquest cas amenaçat per les espècies forasteres que han introduït –conscientment o inconscientment– els homes, és el de rius i llacs: “Aquests ecosistemes s'han recuperat molt, però ara els conflictes provenen de les espècies exòtiques: el cranc americà contra el cranc de riu; la tortuga d'estany és afectada per les tortugues de Florida i alguns peixos, com ara la madrilla, perillan per culpa de l'albor, el gardí o el *black bass*.”

Joaquim Gosàlbez, director del Centre de Recerca de Biodiversitat dels Mamífers Terrestres, també assenyala el bosc de ribera com un dels ecosistemes més malmesos: “Quan fan obres al costat del riu o a prop, es llencen escombraries i s'espantia la llera i la vegetació de la riba. Per això el catàleg ara assenyala que les rates d'aigua són en perill d'extinció i l'almesquera i la musaranya d'aigua són vulnerables.” Hom els ha destruït l'hàbitat.

Per tal de fer les llistes del catàleg (encara provisional fins que no s'haja aprovat el decret), Medi Ambient ha demanat l'opinió de diversos experts. Segons el biòleg Toni Arrizabalaga,



Un vell mari va tornar espontàniament, fa un any i mig, a l'illa de Cabrera.

del Museu de Ciències Naturals de Granollers, els experts han aconseguit, per exemple, que s'incloga la rata d'aigua com a espècie en perill d'extinció, que no hi era. "Moltes de les poblacions que eren bones els 70 i els 80 han desaparegut i no s'han recuperat", diu. En canvi, la musaranya d'aigua mediterrània i l'almesquera s'han quedat a la llista de vulnerables. "Tots els mamífers petits del bosc de ribera –diu Arrizabalaga– tenen alguna mena de perill. El principal problema han estat molts anys de forta contaminació, de poc respecte a les lleres per a captacions d'aigua, hidroelèctriques o qualsevol cosa."

La llúdriga, en canvi, s'ha refet perquè la qualitat de l'aigua ha millorat. "Com que és un animal més gran, té molta capacitat de moure's pel riu, la qual cosa és un avantatge. En canvi, una musaranya pesa dotze o quinze grams i la seva capacitat de dispersió és nul·la. Si es malmet el petit hàbitat on viu, desapareix."

Una porta a la reintroducció. Les altres novetats que inclou el projecte de decret de Medi Ambient afecten els projectes de reintroducció, que són prioritaris per als animals en perill d'extinció –o, fins i tot, els extingits, que s'hi inclouen per a permetre aquesta possibilitat. "Una reintroducció –explica Jordi Ruiz– ha de complir les lleis: s'ha d'informar sobre un projecte d'aquesta mena, obrir-lo

NOM CIENTÍFIC	NOM POPULAR	CATALUNYA	PAÍS VALENCIÀ	ILLES BALEARS	ARAGÓ
RÈPTILS					
Testudo hermanni	Tortuga mediterrània				
Emys orbicularis	Tortuga d'estany				
Caretta caretta	Tortuga careta				
Lacerta agilis	Llangardaix pirinenc				
Iberolacerta aurelioi	Sargantana pallaresa				
Iberolacerta aranica	Sargantana aranesa				
OCELLS					
Ardeola ralloides	Martinet ros, orovall, toret	700 p.	197 p.		
Aythya nyroca	Morell xocolater, roget, parda				
Tetrao urogallus	Gall fer	600 mascles			
Puffinus mauretanicus	Baldriga balear, virot petit				
Calonectris diomedea	Baldriga cendrosa		50 p.		
Hydrobates pelagicus	Ocell de tempesta	0-10 p.			
Botaurus stellaris	Bitó comú				
Milvus milvus	Milà reial	25-30 p.			
Aegypius monachus	Voltor negre				
Gypaetus barbatus	Trencalòs	31 p.			
Circus cyaneus	Arpella pàl·lida	5-10 p.			
Circus aeruginosus	Arpella de marjal	41 p.	4 p.		
Aquila fasciata (=Hieraaetus fasciatus)	Àguila cuabarrada	66 p.			
Falco naumanni	Xoriguer petit	94 p.	58 p.		
Tetrao tetrix	Sisó	700/1.300 p.			
Pterocles orientalis	Xurra	5-10 p.			
Pterocles alchata	Ganga	50-60 p.			
Chersophilus duponti	Alosa becuda	10-15 p.			
Calandrella brachydactyla	Terrerola vulgar	680			
Panurus biarmicus	Mallerenga de bigotis	5 p.			
Lanius minor	Trenca	18-22 p.			
Charadrius morinellus	Corriol pit-roig	1-10 p.			
Emberiza schoeniclus (ssp. witherbyi)	Repicatalons	70-130 p.			
Marmaronetta angustirostris	Xarret marbrenc, rosseta		9 p.		
Fulica cristata	Fotja banyuda		7 p.		
Cercotrichas galactotes	Cuaenlairat				
Phoenicurus phoenicurus	Cotxa cua-roja	5-20 p.			
Chlidonias niger*	Fumarell negre				
Tetrao tetrix *	Gall de cua forçada				
Bonasa bonasia*	Grèvol				
Alectoris graeca*	Perdiu de roca				
Otis tarda*	Pioc				
Passer hispaniolensis*	Pardal de passa				
Aquila adalberti*	Àguila imperial				
Pandion haliaetus*	Àguila pescadora				
Oxyura leucocephala	Ànec capblanc, ànnera capblanca				
Larus audouinii	Gavina corsa	10.335 p.	3.147 p.		

Les dades de Catalunya són del Servidor d'Informació Ornitològica de Catalunya. Allà on no hi consta informació és perquè l'Atlas no ha aconseguit informació contrastada o perquè aquestes espècies migratòries, tot i ser visibles a Catalunya, no hi fan niu. Les dades del País Valencià han estat proporcionades pel servei de Biodiversitat de la Conselleria de Medi Ambient de la Generalitat Valenciana. Del catàleg de fauna amenaçada d'Aragó s'assenyalen només aquells que tenen presència demostrada a la Franja de Ponent o aquells que, tot i no ser a la Franja, també són protegits en algun altre territori dels Països Catalans.

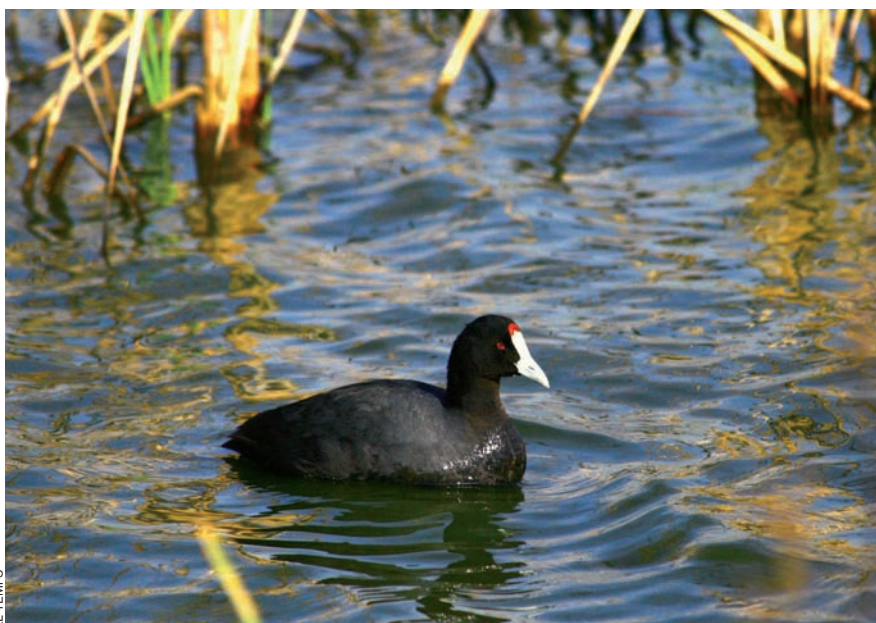
a un període de participació pública i s'ha de fer sempre després d'un pla de recuperació previ. La reintroducció

ha de ser l'acte final i s'ha de tractar i discutir amb els sectors del territori que en puguin sortir afectats."

De tota manera, el decret obre la porta a la col·laboració, en el pla de reintroducció, d'agents que no siguin necessàriament institucions públiques. Aquesta possibilitat engresca Jordi Sargatal, que és un entusiasta de la reintroducció: “En sóc un gran defensor perquè als Aiguamolls de l'Empordà [parc natural que havia dirigit] vam fer tornar la cigonya, la polla blava, la llúdriga i la daina. Està molt bé que el decret parli d'espècies que es poden reintroduir donant protagonisme a entitats i persones que vulguin fer feina.” Sargatal posa un exemple concret amb la tortuga de terra: “Hi ha persones que tenen traça criant espècies i, de manera controlada, es podrien alliberar. Fins i tot podrien ser més eficients que l'administració. Per exemple, cada any es compren a Catalunya 60.000 tortugues de Florida, una espècie estranya i invasora. Només que n'alliberin un 1% fan molt mal. En canvi, la gent podria tenir tortugues d'aquí i de segur que, al cap de l'any, en tindriem moltes per a reintroduir. No vull dir comercialitzar-ne, però sí fer granges que donarien feina i evitarien la venda de tortugues de Florida. És menys violent vendre tortugues del país que no de fora.”

El somni de Sargatal des que dirigia la Fundació Territori i Paisatge és recuperar el vell marí, una espècie que ha estat extingida a la nostra mar durant mig segle, però que va tornar, ara fa cinquanta anys, espontàniament a l'illa de Cabrera.

Joan Mayol, cap del servei de Pro-



EL TEMPS

La foça banyuda és sovint víctima dels caçadors, perquè és confosa –són molt semblants– amb la foça comuna. S'Albufera de Mallorca ha esdevingut el seu únic refugi.

tecció d'Espècies de la Conselleria de Medi Ambient de les illes Balears, explica a EL TEMPS que “l'animal ha passat pel cap baix un any i mig a Mallorca –o per ventura encara hi és!”. Però està convençut que era un exemplar sol i “això no vol dir haver recuperat l'espècie, perquè hauríem de tenir la sort, molt molt improbable, que comparegués un altre divagant de sexe contrari per poder *fundar* un nou nucli”. De tota manera, Mayol creu que “ha estat molt important perquè demostra que l'espècie pot viure en aigües amb una certa presència humana, sempre que sigui respectat.” Això

hauria de posar sobre la taula una iniciativa de recuperació, diu Mayol, “però els dos darrers consellers han demanat ajuda i implicació del Ministeri de Medi Ambient (de les dues darreres ministres), que mai no s'han dignat ni tan sols contestar les cartes que els han estat trameses en aquest sentit”.

Sargatal, que va fer un projecte de reintroducció de vell marí a cala Jugadora, al cap de Creus, opina que la foca és ben compatible amb els pescadors: “Avui dia es poden fer projectes de reconciliació que ho permetin: els pescadors de Cadaqués podrien deixar anar els vells marins, cobrar de l'administració i alhora s'aturaria la pesca d'arrossegament en favor de les arts tradicionals.”

L'altra solució, com proposa l'expert Josep Maria Gili, és fer àrees marines protegides (vegeu reportatge a la pàgina 56) i esperar que espontàniament es recuperi l'ecosistema.

Just o temerari? Segons alguns experts consultats per EL TEMPS, el risc d'un catàleg tan ambiciós és que cada espècie necessita un pla de recuperació, la qual cosa demana recursos econòmics. Les illes Balears n'ha aprovats dinou i és de les comunitats de l'estat espanyol més actives en aquest camp. Sense anar més lluny, la memòria del 2009 del servei de Protecció d'Espè-

NOM CIENTÍFIC	NOM POPULAR	CATALUNYA	PAÍS VALENCIÀ	ILLES BALEARS	ARAGÓ
MAMÍFERS					
<i>Myotis capaccinii</i>	Rat-penat de peus grans				
<i>Myotis bechsteinii</i>	Rat-penat de Bechstein				
<i>Myotis alcaethoe</i>	Rat-penat de bigotis petit				
<i>Plecotus macrobullaris</i>	Rat-penat orellut alpi				
<i>Rhinolophus mehelyi</i>	Rat-penat de ferradura mitjana				
<i>Arvicola sapidus</i>	Rata d'aigua				
<i>Mustela putorius</i>	Turó europeu				
<i>Lutra lutra</i>	Llúdriga	600 exemp.			
<i>Ursus arctos</i>	Ós bru	21-24 exemp.			
<i>Canis lupus</i>	Llop	6 exemp.	Extint		
<i>Monachus monachus*</i>	Vell marí, vedell marí	Extint		1?	
<i>Capra pyrenaica pyrenaica*</i>	Erc, cabra salvatge dels Pirineus	Extint			
<i>Lynx lynx*</i>	Linx nòrdic	Extint			
<i>Lynx pardina*</i>	Linx ibèric	Extint			

Les llúdrries escalen els Ports

La millora de la situació de la llúdrria ha fet que el seu nom ja no isca a la llista d'espècies en extinció del catàleg de Catalunya mentre que al País Valencià s'hi manté, tot i que els censos de llúdrries transmeten com més va més bones notícies: les del riu Bergantes, als Ports, han conquerit les conques veïnes del riu Cérvol i el riu de les Coves, una migració que implica, en el segon cas, un camí d'uns quaranta quilòmetres de muntanya i secà per a expandir el seu territori. Juan Jiménez, el cap del servei de Biodiversitat de la Generalitat Valenciana és també el principal estudiós de la llúdrria al País Valencià i ara investiga l'ADN dels exemplars trobats al riu de les Coves (se n'han localitzat mostres als termes de Coves de Vinromà i Vilanova d'Alcolea, tots dos a la Plana Alta) per confirmar si els exemplars procedeixen de la comunitat, cada volta més important, del Bergantes. "És bastant probable que aquest afluent del Guadalop siga l'origen de les llúdrries que han arribat al riu de les Coves: han hagut de fer molts quilòmetres a peu sec, però sembla lògic que la conca del Bergantes exporte, perquè la comunitat va creixent i ha d'anar expulsant exemplars."

Entre el 2005 i el 2008 la llúdrria va anar estenent la seua presència per les conques valencianes, de manera que si fa cinc anys n'hi havia evidències —empremtes i excrements— en un total de 277 km de rius valencians, el 2008 els trams de riu ocupats per la llúdrria eren ja de 313 km. La *Lutra lutra* és present, com s'ha dit, al Bergantes, el tram alt del Cérvol, al riu de les Coves, al tram alt del Millars, al Xúquer i "en alguns punts per baix de l'embassament de Benaixeve, al riu Túria". En canvi, els últims mostratges no revelen presència de la llúdrria al riu Sènia, on s'havia detectat el 2005, amb exemplars desplaçats possiblement des del riu Matarranya, a la banda de ponent dels Ports, però separades poc més d'un quilòmetre de distància. Ni tampoc al riu Palància, on hauria

arribat de les comunitats del Millars. Segons que ha publicat Juan Jiménez a la revista *Galemys* (de la Societat Espanyola per la Conservació i Estudi dels Mamífers-SECEM), "la factibilitat de la recolonització d'una nova conca estarà condicionada bàsicament per la seua capacitat receptora (quantitat i qualitat de l'hàbitat disponible) per mantenir una població estable, situació que no sembla produir-se al Palància i al Sènia."

À. M.



EL TEMPS
La llúdrria ha passat del riu Bergantes (als Ports) al riu de les Coves (Plana Alta), un camí d'uns 40 quilòmetres en sec.

cies de les Illes inclou actuacions fetes dins els plans vigents per al virot petit, l'àguila peixatera, el milà, el voltor negre, el ferreret, la rata-pinyada de cova, la gavina roja (*Larus audouinii*), el corb marí, la miloca (*Neophron percnopterus*) i la tortuga mora, a més del pla Homeyer per a ocells aquàtics en perill d'extinció, que agrupa accions adequades a la recuperació —i, en alguns casos, reintroducció— de les colònies de bitó, toret, rosseta, ànnera capblanca (o ànec capblanc) i fotja banyuda.

Entre la llista d'espècies en perill d'extinció i la d'espècies vulnerables, la proposta catalana de catàleg suma un total de 259 espècies sobre les quals s'ha d'actuar —i encara moltes més (concretament, 277) que són a

l'annex d'espècies o subespècies protegides no catalogades, entre les quals n'hi ha de tan emblemàtiques com la llúdriga, el visó europeu, la marta i tots els cetacis. Però si alguns consideren arriscat de fer una llista tan extensa, els experts en biodiversitat acaben de fer públic un comunicat sobre els incompliments del govern català en aquesta matèria —tot i que no esmenta ni jutja el decret ni el catàleg en cap moment.

Aquest "Manifest per a la conservació de la biodiversitat a Catalunya" deplora que el govern de Catalunya "hagi estat incapaç de donar una resposta política adequada i conseqüent amb els compromisos internacionals vigents, la qual ha derivat en diver-

ses denúncies i sancions europees" i l'insta a dotar "el país dels instruments legislatius necessaris per a la conservació efectiva de la biodiversitat, amb l'aprovació urgent, dins d'aquesta legislatura, de la llei de biodiversitat i patrimoni natural, i de l'estratègia per a la conservació de la biodiversitat de Catalunya (compromisos del pacte del Tinell)". El signen els directors de l'Institut de Recerca de la Biodiversitat, la Institució Catalana d'Història Natural, el CEAB de Blanes, el CREAM de l'Autònoma i representants de la Universitat de Barcelona, Girona i de la Politècnica de Catalunya.

Àlex Milian